

2017-06

þý § Á É ¼ ¿ ½ ± ã ä ® Á ¹ i μ , í ¼ ½ ¿ Å . —
þý ä ¿ Å ç É Á ¹ ¿ í

þý “ Á Å ½ ä ¬⁰ · Å , œ ¹ ç ± ® » ™ .

þý Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± ™ ä ä ¿ Á⁻ ± Å , £ ç ¿ » ® · Å¹ ä ä · ¼ î ½ ¥³ μ⁻ ± Å , ± ½ μ Å¹ ä ä ® ¼ ¹ ¿ · μ ¬ Å ¿ »

<http://hdl.handle.net/11728/10593>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΧΡΩΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΡΥΝΤΑΚΗΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

Νομός Ρεθύμνου. Το χωριό Χρωμοναστήρι διακρίνεται λίγο νοτιότερα της πόλης του Ρεθύμνου

Το Χρωμοναστήρι πριν 20 χρόνια

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	4
---------------	---

Κεφάλαιο πρώτο

Ιστορική αναδρομή

1. Η περιοχή κατά τα προϊστορικά χρόνια.....	5
2. Βυζαντινή περίοδος.....	6
2.1. Ίδρυση του χωριού.....	6
3. Ενετοκρατία.....	7
Εισαγωγή.....	7
3.1. Οι ευγενείς του χωριού.....	9
3.2. Οι κάτοικοι του χωριού.....	11
4. Τουρκοκρατία.....	14
Εισαγωγή.....	14
4.1. Η πρώτη περίοδος (1646-1821).....	14
4.2. Η περίοδος των θυσιών και των ελπίδων (1821- 1898).....	19
4.3. Εκλογικό όργιο, πριν από την επανάσταση του 1889.....	21
4.4. Τα μετά την επανάσταση του 1889.....	22
4.5. Οι τελευταίες αγριότητες.....	24
4.6. Επιβράβευση των αγωνιστών.....	24
4.7. Κρητική Πολιτεία, επανάσταση Θερίσου και Ένωση.....	25
4.8. Χρωμοναστηριανοί απόγονοι των τεσσάρων μαρτύρων.....	26

5. Το Χρωμοναστήρι μετά την ένωση.....	28
5.1. Οι Βαλκανικοί και ο Α΄ παγκόσμιος πόλεμος (1912-1918).....	28
5.2. Από τη μικρασιατική εκστρατεία μέχρι σήμερα.....	29
6. Η ονομασία του χωριού.....	30

Κεφάλαιο δεύτερο

Το χωριό σήμερα

Εισαγωγή.....	32
----------------------	-----------

1. Ιστορικά μνημεία

1.1. Παναγιά Κερά.....	33
1.2. Άγιος Ευτύχιος.....	34
1.3. Κονάκι (Στρατιωτικό μουσείο).....	36
1.4. Παναγία του Χαλεβή.....	38

2. Σύγχρονα μνημεία

2.1. Ο Μύλος του Πρινάρη.....	40
2.2. Μνημείο πεσόντων.....	41
2.3. Άλλα σύγχρονα μνημεία.....	41

Παράρτημα.....	42
-----------------------	-----------

Επιλογή βιβλιογραφίας.....	53
-----------------------------------	-----------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Επέλεξα ως θέμα της μεταπτυχιακής μου εργασίας την ιστορία του χωριού Χρωμοναστηρίου της επαρχίας Ρεθύμνου. Σ' αυτό συνέτεινε, από το ένα μέρος, το γεγονός ότι είναι τόπος καταγωγής μου και, από το άλλο, το ότι κανείς άλλος ερευνητής μέχρι σήμερα δεν έχει ασχοληθεί σοβαρά μ' αυτήν.

Θέλοντας να δώσω ολοκληρωμένη μορφή στην ιστορία, αναφέρθηκα εισαγωγικά στην προϊστορία της ευρύτερης περιοχής, στηριζόμενος σε αρχαιολογικά ευρήματα. Στη συνέχεια, μεταφέρθηκα στη βυζαντινή περίοδο, αφού, σύμφωνα με τις πηγές, σ' αυτήν τοποθετείται η ίδρυση του χωριού. Μεγάλη βαρύτητα έδωσα στη βενετική περίοδο, όπως και την περίοδο της τουρκοκρατίας, γιατί υπάρχουν πολλές σχετικές πηγές. Τέλος, κατέληξα στους εθνικούς αγώνες του 20^{ου} αιώνα, στους οποίους πήραν μέρος αρκετοί κάτοικοι του χωριού.

Με απασχόλησε ιδιαίτερα η προέλευση του ονόματος του χωριού, για την οποία δεν υπάρχει απόλυτη ομοφωνία. Περιορίστηκα στην κυρίως ιστορία και άφησα κατά μέρος τα ποικίλα λαογραφικά στοιχεία, με τη σκέψη ότι αυτά είναι, κατά κανόνα, κοινά σε όλη της κρητική ύπαιθρο.

Χρησιμοποίησα κάθε ιστορική πηγή (μνημεία, αρχεία, δημοσιευμένα κείμενα κ.ά.). Περισσότερο στηρίχτηκα στα κρατικά αρχεία της Βενετίας (archivio di Stato di Venezia) και τα ιστορικά αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, από τα βενετικά αρχεία μελέτησα τα πρωτόκολλα των νοταρίων Ρεθύμνου 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα, ενώ από αυτά του Υπουργείου Έξωτερικών τα προξενικά έγγραφα κυρίως του 19^{ου} αιώνα. Επίσης, αρκετά από τα τεκμήρια που χρησιμοποιήθηκαν ανήκουν στην προσωπική συλλογή μου. Για τις ανάγκες της διατριβής μου εργάστηκα στην Γεννάδειο βιβλιοθήκη, στο ιστορικό σπουδαστήριο του Ε.Κ.ΠΑ, στις βιβλιοθήκες της Θεολογικής σχολής Αθηνών, της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε, καθώς και στην Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη του Ρεθύμνου

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας θέλω να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου στο μεταπτυχιακό τμήμα ιστορίας του πανεπιστημίου Νεαπόλεως Πάφου κ.κ. Γιώργο Γεωργή, Μάριο Ευρυβιάδη και Αντώνη Κλάψη. Χωρίς την καθοδήγηση, τις παρατηρήσεις τους και το πλήθος των γνώσεων που μου μετέδωσαν πάνω στην ιστορία και στην μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας, δεν θα ήταν δυνατή η εκπόνηση αυτής της μελέτης.

Κεφάλαιο πρώτο